

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE
SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 37. Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 14 September 1856. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:eo. 1 årgången

Prairi-vildar i vestra Nordamerika.

Pelshandlaren.

Nordamerikansk Berättelse.

I.

Änskönt solen knappt börjat förgylla bergens toppar, var dock redan större delen af invånarna i den lilla staden Franklin vid Missouri på benen, för att begifva sig till sitt arbete. Köpmännen öppnade sina bodar, fruntimren tvättade fenstren och sopade golven, arbetarne slutligen begåfv sig till sina verkstäder. Midt i all denna rörelse stodo tvenne unga personer af ungefär tjugufyra års ålder vid slutet af den förnämsta gatan i en sysslolös hållning. Den större, hvars kläder voro i ett temligen förfallet skick, stödde sig vid en husmur, med händerna på ryggen, munnen halföppen och slutna ögon. Den mindre, men starkare, hade brun ansigtsfärg och ett lifligt väsen. Han bar en skansgrävares vanliga dräkt, det vill säga, en grön tröja, långa skinkamasker, ett brunt täcke i stället för mantel och ett gevär vid bandtleret.

David Ramsay (så hette han) hade verkligen just nu låtit värfva sig vid ett band bäfverjägare, som ännu samma dag, några timmar senare, skulle samlas vid fort Osage, vid Konza, till en vandring åt bergstrakten.

Det ofantliga antal bäfrar man träffar vid Missouris och Columbiens bifloder, har i vestern framkallat en pelshandel, som sysselsätter flera hundra rödskind (Indianer) och europeer. Desse, bekanta under namn af Trapper, på grund af de "traps" eller giller, med hvilka de fånga bäfrarna, tåga hvarje år ut från en af gränsstaterna under den af pelskompanierna anställda anföraren och begifva sig genom prairieerna till bergen på andra sidan. Till en af dessa äfventyrliga hopar slöt sig den unge David, till stor förvåning för hans vän och granne Jonathan, hvars tröghet alls icke kunde begripa ett sådant beslut. "Hvarför vill du egna dig åt detta vilda lif? Kunde du icke stanna här i lugn hos din moder?" — "Min moder har hittills uppehållit mig, är det icke nu på tiden, att jag bereder henne en lugn och angenäm ålderdom? Din faster börjar också bli gammal, och du borde nu arbeta för er begge, Jonthan. Om du varit klok, skulle du antagit herr Sablettes tillbud, och då hade vi nu gått tillsammans ut på bäfverjagt." — "Nej,

nej," sade den unge mannen skakande på hufvudet, "jag äter gerna en bit bröd till mit färkött, vill sofva i en säng och blott gå bort för ett roa mig. Bäfverjägarna ha skildrat för mig sitt sorgliga lif i ödemarken, och jag längtar icke efter ett sådant hundlif." — "Nä, må Gud vare med dig då, att den gamla frun icke för snart dör ifrån dig. Jag går." — "Lef väl," sade Jonathan med ett visst hän. "När du kommer tillbaka kan du säga mig, om buffelpuckel smakar lika så bra som fläskkottletter." David helsade med handen utan att svara och tog vägen åt fort Osage.

Här fann han kapten Sablette i spetsen för ungefär tvåhundra äfventyrare, bland hvilka voro några frie Trapper, d. v. s. blott engagerade för en saison. Man kunde lätt igenkänna dem på deras svartbruna hy, dräkt och hela utrustning, som helt och hållet liknade den indianske krigarens. Alla buro långt, med utterskinn och band af olika färger genomflätadt hår, en blus af skinn räckte dem ända till knät; kamasker, smyckade med snören, fransar och bjellror omslöt benen; moccasinskor med glasperlor; och ett skarlahanstämme, som hängde ned från deras skuldror, fasthölls kring höfterna af en gördel, uti hvilken deras pistoler och fredspipan hängde. Deras hästar voro betäckta med glänsande glasperlor, kokarder och örnfjädrar, och målade med cinoberfärgade ränder. Kapten Sablette, som redan hade kommenderat flera expeditioner, träffade de bästa mått och steg. Mulåsnor, lastade med handelsvaror, kläder, krut och lifsmedel, måste marschera emellan de till häst beväpnade Trapperna. Några Indianer och Mestizer, som voro berömda för deras skicklighet som jägare, hade förenat sig med karavanen. Anföraren gaf slutligen tecken till uppbrott.

Under de första dagarne funno de blott då och då ännu en ensam farm, hvilken liksom bildade civilisationens förpost. Vid förbitågandet af dessa sällsynta boningar försummade Trapperna aldrig att utstötta det indianska krigsropet, hvilket invånarne besvarade med ett liknande rop och tillönskan af en lycklig resa. Slutligen försvann den sista hyddan, och ödemarken utbredd sig framför dem. Sällskapets muntra glam hade hittills för-

hindrat hvarje allvarsamt samtal; de större svärigheterna erfordrade också större lugn, och David red bort till en af de äldste trapperna, vid namn Pierre, hvars erfarenhet han mycket hört berömmas. Denne vände sig lätt i sadeln och ropade: "Nä, pojke, nu ha vi sagt farväl till fläskätarna och befinna oss på den öppna prairien. Hvad tänker du om denna slätt, som härifrån ser ut som ett biljardtäckte?" — "Man får ej döma öfver saker, man ej känner," svarade Ramsay mildt. Pierre log. "Om alla voro så kloka som du, skulle vi icke finna så många ben förbleknade på slätterna; men hvarje år tåga ett par hundra narrar ut från nybyggna och komma hit, som om det var fråga om en resa till Newyork på ångbåt, och hvilka tro, då man talar med dem om Sids-ki-di eller om Collierhölle, att man talar om något värdshus. Öknen, ser du, liknar hafvet; för att kunna segla öfver den, måste man förstå att ställa seglen och sköta rodret." — "Det hoppas jag också få lära af de äldre," svarade David. — "Bra," fortsatte den gamle Trappern, "du är en förståndig pojke, det märkte jag genast, då jag såg huru du behandlade din häst. Trapperns häst är mer än hans vän, han är hans enda hopp; därför måste han spara honom som sitt krut, det vill säga mer än sitt eget blod. Med honom jagar han bufflarna, med honom kan han undvika sina fiender; ty de slätter och berg vi genomtåga, äro fyllde med Indianer, som betrakta oss som inkräktare på deras jagtområden och behandla oss derefter." — "Ha vi att frukta för alla stammar?" frågade David. — "Nej," svarade Trappern, "svartfotingarne, korparne och tjockmagarne äro de enda farlige; Nez-Percéerna, plattmagarne, Bannecks och Schoshus, såsom deras naturliga fiender, äro våra allierade; men din bäste indianske vän stjäler ifrån dig din häst och låter dig dö af hunger i en vrå. Håll därför ögat öppet och handen på geväret."

Kapten Sablettes expedition kom slutligen till en ofantlig slätt, hvarest alla spår till vegetation försvunno; öfverallt voro klippblock och branta bråddjup i vägen. Man måste antingen först bryta sig en bana eller göra stora omvägar. De gamle Trapperna tåga aldrig två gånger samma väg, hvilken dessutom skulle

blifva lika svår att finna, som spår i vatt-
net efter ett skepp; det är tillräckligt,
att man märker sig till minnes bestämda
floder, kullar och dalar. Sablette förde
sin korps åt bergen och visste, att dessa
voro belagne åt vester; detta var till-
räckligt, det öfriga fick bero på hans
skarpsinnighet och tillfället. Ju längre
troppen kom, desto mera steg terrängen
och luften blef kall och torr; hästarne
funno numera ej annat än krympling mal-
ört; lifsmedlen blefvo färre, man måste
tänka på att skaffa sig några. Kapten
Sablette utsände därför de bäst beridne
Trapperna på elg- och antilopjagt. David
följde med Peter; men de hade redan
genomridit slätten åt flera håll, utan att
stöta på något. Solen började redan
sjunka, och de sökte förgäfvos den af
kaptenen betecknade lägerplatsen, då Pe-
ter, i det han böjde om en kulle, plöts-
ligen höll in sin häst.

"Hvad står på?" frågade David. — "Röd-
skinnen!" mumlade Trappern. "Hvaraf
vet ni det?" — "Se!" — David sänkte
ögonen och varseblef friska spår på mar-
ken. — "Detta spår är ej en Trappers,
utan tillhör ganska säkert en svartfoting;
ty endast de göra sina krigiska expedi-
tioner till fots, för att bättre kunna dölja
sig. Men det måste vara en liten afdel-
ning. Vi skola emellertid vara försigtiga." Med
dessa ord hoppade han ned från hä-
sten. Och sedan han försäkrat sig om
den riktning, som rödsकिनnen tagit, ställde
han sin häst mellan dem och sig, hvari-
genom han på visst sätt gjorde hästen
till sköld, hängde sitt gevär på djurets
hals och gick långsamt vidare.

David, som efterhärmat honom, följde
på något afstånd. De inträdde uti en af
pilträdd beskuggad dal. Men knappt hade
man till hälften genomtågat densamma,
innan Peter, som hade ett vaksamt öga,
blef darrande stående. Framför en hög
wigwam stodo tvenne Indianer i sin präk-
tiga dräkt och i högtidlig hållning; en
liten Indianska tycktes vänta på befall-
ningar, under det att en annan Indian,
hvars rygg och hufvud betäcktes af en
björnhud, affordrade en framför honom
sittande gammal Indian fattiggåfvan för
den björndans, han just nu slutat. Bak-
om wigwamen varseblef man ytterligare
ett halft dussin Indianer, som roade sig
omkring en eld, och tre hästar, som Pe-

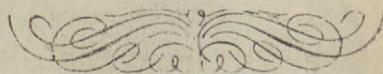
ter genast på deras betslande igenkände
som tillhörande kapten Sablettes expedi-
tion. De vilda hödingarne tycktes vänta
något. Peter och David stannade ett ögon-
blick orörliga; slutligen vände sig den
gamle Trappern till sin vän: "Det är
omöjligt att komma förbi, utan att de se
oss, och ändock är det den enda väg vi
kunna taga, för att ännu i afton hinna
fram till kaptenens läger." — "Hvad är
då att göra?" frågade David. — "Det
klokaste vore kanske att djerft angripa
dessa röfvere och återtaga våra tre hästar;
men då måste man känna deras antal och
huru de äro beväpnade. Om du bär dig
slugt åt, kan du för ro skull se efter,
hur' det står till. Men först skola vi
gömma hästarne mellan träden." Detta
skedde. På händer och fötter närmade
de sig en liten skogsdunge, hvarifrån man
kunde öfverskåda lägret nedunder vid
kullen. Plötsligen utstötte vildarne ett
skrik. Begge trodde de sig upptäckte
och stannade i det de grepo till sina
bössor, som de hade på ryggen; men röd-
skinnen omgäfvos ett träd, vid vars fot
Trapperne sågo en indiansk krigare med
bundne händer. Han steg upp och rig-
tade några föraktliga ord till sina fiender.
"Hvem är denne man och hvad göra de
med honom?" frågade David med sakta
stämma. — "En Kansas-krigare, som de
änna plåga." — "Deruti måste vi hindra
dem." — "Låt vargarne äta upp hvar-
andra," svarade Peter med likgiltig mine.
I detta ögonblick hade en af vildarne när-
mat sig fången med en eldbrand, den han
satte på hans bröst; Kansas-krigaren
gjorde icke en rörelse, utan sade leende:
"Mitt hjerta är starkt, du gör mig ej ondt."
En annan vilde stack honom med sin
knif. "Det gör ingenting; din knif är
slö." Och ju talrikare stygnen voro, desto
högre ropade han: "Jag känner ingen
smärta; vi förstå vida bättre att martera
edra bröder; ty de skrika som barn vid
modrens bröst. Men svartfotingarne äro
poltroner; min wigwam är full af deras
skalper." Under det han uttalade dessa
ord, träffade honom ett slag från en to-
mahawk, så att han störtade till marken.
David kunde ej längre styra sig. "Och
om jag till och med skulle förlora mitt
lif, tål jag icke, att de massakrera den
olycklige," sade han och spände hanen.
"Tag dig i akt!" En Indian höjde sin

yx, för att gifva fången sista hugget.
David gaf eld och vilden föll. Svart-
fotingarne vände sig bestörta åt det håll,
hvarifrån skottet afskjutits och varseblefvo
de begge hvita; men innan de kunde
hinna bakom träden, hade ett annat skott
dödat en krigare till. Alla skyndade i
vild flykt in i skogen. David var med
ett språng hos Kansas-krigaren, hvars
band han löste, hvarest han gaf honom
en af hästarne, som Peter raskt lösbun-
dit. Likaså fort skyndade de till det
ställe, der de kvarlemnade sina hästar, ka-
stade sig i sadeln och galopperade der-
ifrån.

Allt detta skedde så fort, att svartfo-
tingarna icke fingo tid att betänka sig
och sätta sig till motvärn. Allt hvad de
gjorde var att afskjuta några skott; men
de hvite voro redan utom skotthåll. Den
halft vanmäktige indianen hade instinkt-
mässigt klämt sig fast vid hästen. De
lemnade dalen och upptäckte slutligen ef-
ter en mödosam ridt kapten Sablettes
läger vid ändan af platån, dit de några
minuter derefter hunno. Davids första
bestyr var att hära den sårade till en
eld, der en äfventyrare från Mississippi,
som förr tjenstgjort vid ett apothek, be-
sigtigade såren. Intet var dödligt. Lä-
karen förband dem och förklarade, att
Kansas-krigaren kunde botas. David ville
sätta kronan på sin goda handling och
förklarade sig beredd att afstå sin häst
till Socko (så hette Indianen) och sjelf
gå till fots bredvid honom. Peter ska-
kade på hufvudet. "Det du der gör är
väl en kristens, men ingen klok menni-
skas handling, och tacksamhet är i en In-
dians hjerta så sällsynt som en fet lax i
Nebraska." — "Hända hvad som helst,
jag gör för rödsकिनnet det jag kunde vänta
af er."

Kansas-krigaren, som hade hört allt,
höjde hufvudet och sade: "Min broder
behöfver icke oro sig; en Kansas-krigare
är ingen hund; den människa som räddat
honom, är för honom detsamma som
den Store Anden."

(Forts.)

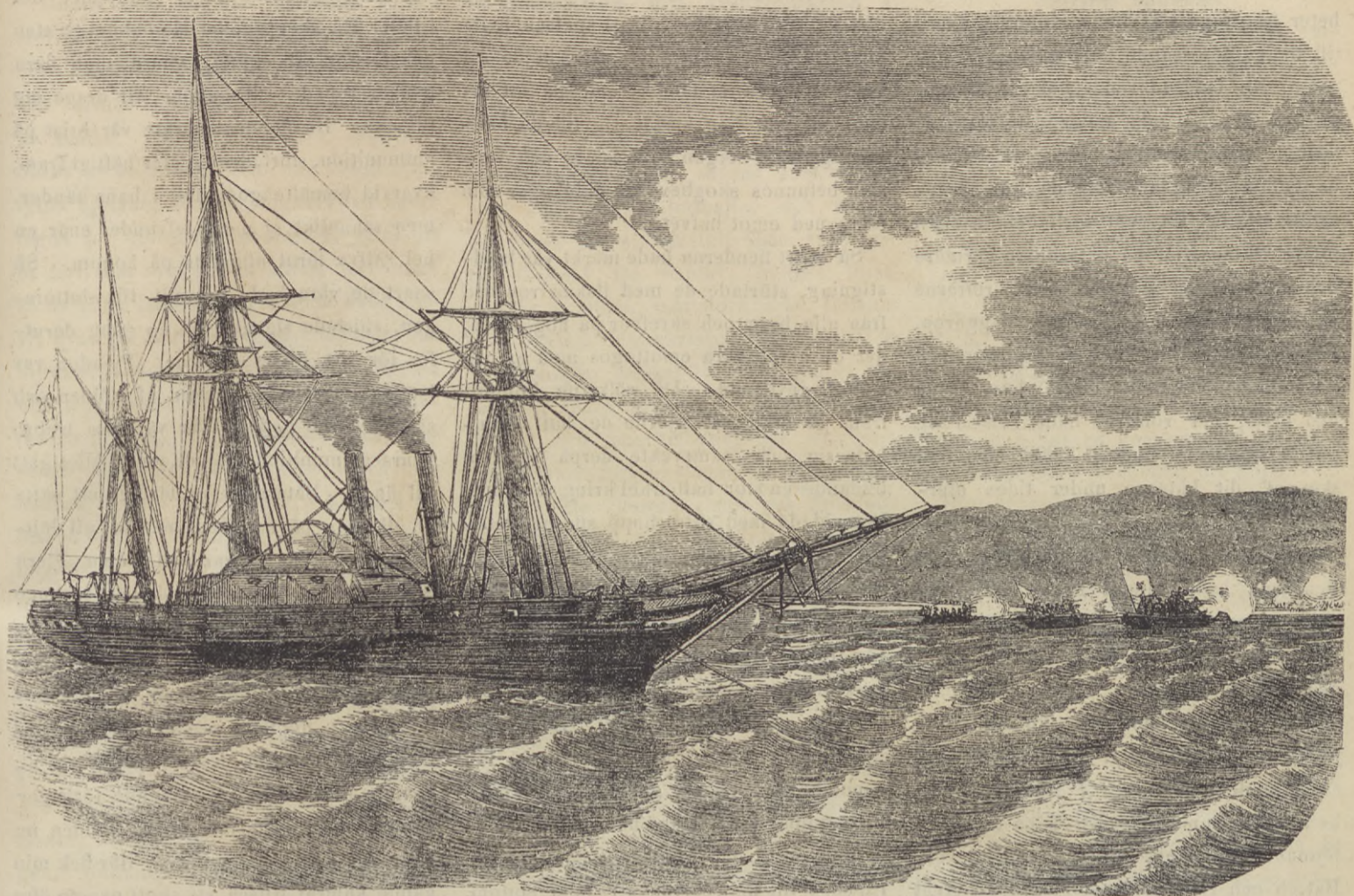

Erivan med bergfästningen Zengui.

Berget Ararat.

Fäkningen med rippiraterna.

På berget Ararat.

Vi stå på berget Ararat i Armenien, för att i ett panorama genom en kikare betrakta Mindre Asien, krigstheatern, det fallna Kars, den rysk-turkiska gränsen, bortöfver Svarta hafvet till Krim och det nu tystnade, i ruiner liggande Sebastopol, och människoslägtets gamla vagga. Öfver allt detta höjer sig Ararat, som en minnesvård, 17,261 fot öfver hafsytan och 10,000 fot öfver det kringliggande höglandet. Här var det som Noaks ark stannade under syndaflo den och sedan dess hafva åtminstone femtio folkslag och riken uppstått och blifvit begrafna. Den nakna Ararat-toppen såg lugnt uppå, hur det ena efter det andra uppblomstrade kring dess fot och utbredde sig, som om det ämnade eröfra hela världen, och huru det likväl snart spårlost försvann. I nordost ser man den stora Kaukasus-kedjan, från hvilken Arax synbart slingrar sig fram, den rysk persiska gränsen med fästningen Erivan; i nordvest ser man Gumri och Kars, och rundomkring vågförmiga berg och kullar, än tätt beväxta med skog och blommor, men öfverallt menniskotomt.

Vi blicka ännu engång bortåt rysk-persi-

ska gränsen, der vi upptäcka Zengui-toppen med ett fästningslott på sin spets, en för ögat så mycket mera hänförande synpunkt, som ryska gränsfästningen Erivan, Georgiens gamla hufvudstad, nedanföre har ett pittoreskt läge. Staden Erivan är ovanligt smutsig och trång, med sina 10,000 invånare, som lefva till en del i verkliga smutshögar eller mellan ruiner, efter fordna belägringar och bombardementer; af hvilka det sista 1808 kostade ryske generalen Godovitsch hälften af hans armé, om man räknar dem som omkommo innan han på sitt återtag hann tillbaka till Tiflis. Det förflytnas märkvärdigaste minnesmärken i Erivan äro kristna kyrkor med hälften af sina skepp under jorden, hvarest de första förföljde kristne förrättade sin andakt. Senare, då det förföljande romarsvärdet och den ännu grymmare halfmånen voro sjunkne, byggde de kristne på sina underjordiska andaktshålor öppna kyrkor, utan att förstöra de gamla källartemplen. Man finner sådana halft underjordiska kyrkor ännu på åtskilliga andra ställen i Mindre Asien, detta människoslägtets paradys.

Fäkningen med rippiraterna.

Breslauer Zeitung meddelar en utförligare berättelse öfver preussiska ångkorvetten "Dansigs" korståg på marockanska kusten. Den är skriven af en deltagare i striden med rippiraterna, och innehåller följande framställning öfver sammandrabbningen.

"Vi gingo natten emellan den 6 och 7 Augusti så långsamt som möjligt, för att i dagbräckningen kunna rekognoscera vid Cap Tres Forcas. Kl 6 på morgonen voro vi tämmeligen nära kusten, och foro med båtar längsefter densamma. Emot kl. 10 kommo båtarne tillbaka för att något senare undersöka äfven östliga delarne af udden. H. K. H. hade förut låtit sammankalla officerskåren, och förklarar, att han alldeles icke hade för afsigt att göra något angrepp på kustinvånarne; men att dessa erkänt vore en röfvarehord, hvilket bevisades af preussiska briggen Floras bortsnappande, som för tre år sedan egt rum på samma ställe, samt att han nu ville så noga som möjligt utforska röfvarnes gömställen. Men i anledning af dessa stammars röfgriga sinnelag höll han för nödigt att hålla skeppet äfvensom båtarne i slagfärdigt skick. Dessa skulle

derföre visa någon flagga förrän fiendlighet från land påkallade ett anfall, hvar till flaggans hissande då borde gifva signalen. Kl. half 11 rodde båtarne för andra gången i land, under det "Danzig" kastade ankar utanför. Så snart den senare närmade sig land, föllo derifrån skarpa skott. H. K. H., som sjelf befann sig i första kuttern, lät nu båtarne ro närmare och ur samtliga gevären gifva röfrarne en salfva; derjemte hissades flaggorna. "Danzig" lyftade vid denna signal genast sitt ankar och afsköt några bomber på den plats, der röfrarne hade samlat sig på ett afstånd af ungefär 3000 steg från skeppet, dit båtarne under tiden återvände. Vi gingo nu närmare land, alltjemt kastande bomber till de ställen, der fienderna hade samlat sig. Derpå kastade vi ankar på ett afstånd af 1000 steg från den plats, der H. K. H. hade för afsigt att landstiga.

Nu utrustades båda våra kuttrar jemte jullen, och skickades i land under befäl af följande officerare. I första kuttern befann sig amiralen och hans adjutant, löjtnant Niesemann, löjtnanterna Bothwell, Batsch och Ewald, vår stabsläkare Bercht och en kadett. I andra kuttern löjtnant Grapow, fänrick Ritsch och två kadetter; i jullen fänrick Chunen och två kadetter. I de trenne båtarne befunno sig inalles 62 man, deribland, som man finner, ett öfverflödigt antal officerare och kadetter, då hvar och en naturligtvis var begifven på att få deltaga i landstigningen, men endast de ofvanuppräknade fingo tillstånd dertill. Från skeppet rensades nu först landstigningsplatsen från fiender medelst en väl riktad bombkastning; derpå lade båtarne i land och utskeppade sin besättning. Under ifvern vid landstigningen tänkte de flesta ej på sina patroner, och läto derföre dessa bli våta, då man för att komma i land först måste vada 15 steg i vattnet. Den för landstigningen utsedda platsen var af en för oss ganska missgynnande beskaffenhet. Stranden höjde sig först endast småningom 30 steg från sjön. Derpå följde en höjd med en sluttning af ungefär 60 graders vinkel emot stranden. På denna höjd uppklättrade de våra under hurrarop, ehuru de nedrullande stenarne äfven här förorsakade de klättrande åtskilliga betydande skador. Den vid pass 200 fot höga bac-

ken var bestigen inom några minuter, och de våra samlade sig på spetsen, hvilken i form af en högslätt saktahöjde sig emot det inre af landet och på ett afstånd af 600 steg anslöt sig till de bakom liggande bergen; till höger och venster befunnos skogbevuxta dalgångar som löpte ned emot hafvet.

Så snart fienderna hade märkt vår landstigning, störtade de med ilska rop ned från alla berg och skrefvor på högslätten, der de af de våra emottogos med en väl riktad gevärseld. Då röfrarne kommit fram på skotthåll, gjorde de halt, samlade sig och framryckte derpå spridda, bildande en stor halfcirkel kring vår trupp, hvarvid de med stora hopp sprungo bakom några enstaka liggande klippblock och buskverk, och sålunda så mycket som möjligt voro i skydd för elden från vår trupp, hvilken ryckte fram ännu vid pass 400 steg. Nu började fienden tillfoga de våra någon förlust. En marinsoldat, som hade framryckt längst, föll genomborrad på en gång af tre kulor. En sextioårig båtsman hade fattat en af båtflaggorna, och framskred ännu längre, ropande till matroserna att följa honom. Flaggan genomborrades ögonblickligen af ett dussin fiendliga kulor, och båtsmannen fick ett skott i käken, utan att derföre vända om eller öfvergifva sin flagga. Fienden hade nu samlat sig till en styrka af ungefär 900 man, och framryckte långsamt, hoppande från sten till sten, och lade sig, skyddad af dessa, med magen på marken, laddande och skjutande. Vårt manskap angrep med oerhörd ifver och den största kallblodighet, trots deras af klättrandet förorsakade mattighet, och tvungo fienden att åter draga sig några hundra steg tillbaka, hvarvid några af fienderna dödades med bajonetten. Men nu förspordes på en gång brist på ammunition, emedan en del deraf blifvit våt, hvarföre amiralen genast gaf order att samlas kring hans flagga, som bars af löjtnant Niesemann. Ögonblicket derefter fick löjtnant Niesemann ett skott i bröstet, och amiralen ett i högra låret. Båda blefvo jemte flera andra lifsfarligt sårade återförda till båtarne, hvarigenom de våras antal betydligt förminskades. Det gafs genast order om ett långsamt återtåg, som verkställdes i den största ordning, under ett flitigt skjutande så myc-

ket ammunitionsförrådets knapphet det tillät. En skeppsgosse låg bakom en sten och fortfor att skjuta, ehuru man flera gånger ropade till honom att draga sig tillbaka. Då fienden märkte vår brist på ammunition, störtade han åter häftigt fram, hvarvid bemalte gosse föll i haus händer, men sannolikt ej mera lefvande, enär en hel salfva förut aflossats på honom. Så snart de våra hade kommit till slutningen, störtade sig alla på en gång derut för att hinna båtarne. Fienden var i ögonblicket vid kanten af höjden och sköt derifrån ned på vår värnlösa trupp, hvars ammunition nu helt och hållet gått till ända. Båtarne voro färdiga att sätta af, då man på en gång märkte att löjtnant Niesemann ej var med i båten. Flera af kadetterna och manskapet sprungo derföre i land och funno honom på stranden, resande sig upp och vinkande till båtarne att de skulle ge sig af utan honom. Han upptogs genast och bars ned i en båt, hvarefter dessa begåfvo sig af, ej utan att ha lidit betydande förluster genom detta dröjsmål, enär fienden nu hade det bekvämaste sigte. Här fick min gamle kamrat Ritsch ett skott genom öfra och nedra armen.

Under denna fäktning på land hade "Danzig" icke förblifvit sysslolöst. På ömse sidor om meranämnde backe gingo, som jag redan nämnt, tränga dälдер ned emot hafvet. Genom dessa sökte en hop röfvare tränga ned till båtarnes landningsplats, för att afskära dessa från vår på slätten fäktande trupp, då vi endast lemnat en 3 man stark vakt vid de tre båtarne. Hade denna plan lyckats, så skulle naturligtvis alla de våra hafva stupat. Men vi genomskådade genast deras afsigt och kastade oupphörligt bomber i dälдерna, hvilket tvang fienderna till ett skyndsamt återtåg derifrån. Under inskeppningen i båtarne beströko vi bergsslätten, hvarifrån röfrarne sköto på våra båtar, och tvingade dem snart till en hastig flykt. Naturligtvis kunde vi ej med våra skott från fartyget skydda de våra på sjelfva stridsplatsen, enär de befunno sig i samma skottlinie som fienderna; men vi kastade oupphörligt bomber i alla dalgångar der vi sågo folk. Så snart båtarne kommit ombord samt de sårade och döda burits derutur, lyftade vi ankaret, gingo ut i sjön och styrde emot Gibraltar.

Under flere timmar företedde vårt i största hast till lasarett inrättade akterdäck en förfärlig anblick, som uppfylde alla sinnen med förbittring och tankar på hämnd. De sårade blefvo, sedan de burits ur de till hälften med blod uppfyllda båtarne, den ene bredvid den andre lagda på utbredda madrasser, efter att så fort som möjligt ha blifvit förbundna af de båda läkarne. Tre döda hade blifvit kvar på land, två dogo i båtarne, och löjtnant Niesemann, en af våra dugligaste och tappreste officerare afled, under förfärliga plågor, en fjerdedels timma efter sedan han blifvit förd ombord och förbunden. Han efrerlemnar i hemmet en älskad brud. En sjunde person afled efter ungefär en timmas förlopp af ett skott i hufvudet. Af de 18 med kulor sårade äro trenne, på hvilkas vederfäende man tviflar. De flesta bland de sårade ha erhållit 2 ända till 3 skott. Amiralens sår är Gudi lof ej farligt, emuru kulan gått genom låret. Alla öfriga i landstigningen deltagande ha erhållit lätta kontusioner, till stor del genom stenkastningen. Hållningen hos hela besättningen, så väl i land som ombord, har under fäktningen varit förträfflig. Manskaper angrep fienden med ett till öfverdåd gränsande mod, men betedde sig likväl dervid med den största besinning och lydte på det noggrannaste sina officerare. De unga kadetterna, utan att bry sig om de kring deras öron hvinande kulorna, sörjde de för, såsom deras skyldighet är ombord, att officerarnes order punktligt och fort utfördes, samt afsköt sina muskötter och pistoler med en kallblodighet, som om det hade gällt en målskjutning. De lätt sårade fortforo, efter att ha blifvit träffade, endast så mycket ifrigare att gifva eld, och detta alltid på den, af hvilken de erhållit såret. Efter vår beräkning måste ungefär 40 af röfrarne ha dödsats eller blifvit sårade."

Ifall man får tro denna berättelse, och den bär verkligen alla tecken af tillförlitlighet, så synes den med samma post från Melitta öfver Spanien oss tillhandakomna mohriskas uppgiften om träffningen, enligt hvilken ej mer än två morer skulle ha fallit, ha en alltför stor likhet med en bekant nordisk makts bulletiner att kunna utan bevis antagas. A. B.

Is-konsumtion och Is-produktion i Nordamerika.

Sedan några år är is ej längre en lyxartikel i Nordamerika; en stegrad konsumtion har satt den i bredd med oundgängliga näringsmedel, sådana, som mjölk, kött och bröd, i hushållet, och tillika gjort den till ett vinstgivande spekulationsföremål för export, hvilket först skedde i större måttstock från Boston och trakten deromkring. Tillfölje häraf har isplogar, issågar o. s. v. jemte en hel hop andra saker kommit i bruk till lättnad och bekvämlighet för istügten. Den största förbrukningen af is sker inom Förenta Staterna, och det är blott 70 till 100,000 tons som utskeppas till Vestindiska öarne, Brasilien, Peru och Ostindien. Förbrukningen i de enskilda städerna rättar sig efter huruvida de erhålla sitt dricksvatten genom vattenledningar eller ifrån naturliga källor och brunnar; förhållandet är $\frac{2}{3}$ större i städer med vattuledningar än i dem, som endast ega brunnar. Newyork och Philadelphia och vanligen äfven Baltimore och Washington hemta isen för eget behof i deras omedelbara granskap. Nästan alla andra städer erhålla isen från Boston. Sjelfva Newyork, med en istägt vintern 1855—1856 af 337,000 tons, har hittills nästan icke exporterat någon is, men nu tyckes det börja, emedan det t. ex. innevarande år producerat 30,000 tons mera, än det konsumerat. Boston producerade ungefär 400—500,000 tons, men häraf blir endast sjundedelen förbrukad i sjelfva Boston. Newyork deremot säljer sina 30,000 tons direkte till konsumenterna. Samtliga is-kompagniernas i Förenta Staterna kapital räknas till 6 å 7 millioner, och försäljningen uppgår till nära 30 millioner. Detta är lika med värdet af hela bomulls- och med femtedelen af hvete-skörden. Boston, Unionens och världens hufvud-isplats, sysselsatte 1855 icke mindre än 520 skepp för is-exporten, och beräknas sjöfrakten häraf till 90 å 100,000 dollars. De för isens upptagning och införande sysselsatte personer uppgå till ett antal af 8—10,000, med en aflöning af 1—25 dollars pr dag, för hvarje. Ishandelns egentliga uppsvingande kan först räknas från 1835, före hvilken tid den var obetydlig.

Sibyllas spådom.

Sibylla antages hafva lefvat för omkring 3,000 år sedan eller ungefär samtidigt med Trojanska kriget.

Sibyllor kallade man i fornda dagar alla med spådomsanda begåfvade kvinnor, och historien uppräknar serskilt tio sådana; dock måste antagas, att det icke finnes mer än en verklig Sibylla, hvars namn sedan andra profetior tillegnat sig.

Hon skall hafva uppnått en ålder af 700 år, hvilket dock får anses som en allegori på hennes djupa visdom.

Det berättas, att denna Sibylla infunnit sig en dag hos en konung med 9 böcker som hon erbjöd konungen att köpa.

Hon begärde därför en så ansenlig betalning, att konungen icke ville gå in på köpet.

Hon brände då upp 3 af böckerna; och när så kungen frågade hvad de återstående 6 skulle kosta, så begärde hon för dem lika mycket som först för alla 9.

När så konungen icke ville köpa dem, så uppbrände hon ytterligare 3. För de 3 återstående begärde hon nu lika mycket, som förut för alla ni o.

Nu blef konungen nyfiken att få se hvad de underliga böckerna kunde innebålla, och köpte dem för det pris Sibylla från början betingat.

Dessa böcker blefvo sedan mycket namnkunniga i romerska historien. Vid alla viktiga tillfällen sökte Romrarne att derur röna sina öden, och fattade förtroende därför allt mera med hvarje dag, emedan de sågo, att allt hvad Sibylla spått slog in.

Böckerna förvarades såsom en helgedom på kapitolium, och 15 ansedda män kallade quindecimviri tillsattes på stadens bekostnad att bevaka dem, så att de icke skulle komma bort eller taga någon skada.

Men vid en stor brand, som inträffade under diktatorn Syllas tid 80 år före Christi födelse, blefvo de lågornas rof.

Romarne sörjde deröfver mera, än förlusten af det präktiga kapitolium; och skadan kunde blott ofullkomligt ersättas derigenom, att man drog sig till minnes vissa strofer ur böckerna, hvilka man så godt sig göra lät sökte sammanfatta till ett helt.

Enligt Sibyllas spådom är det året 1857, eller kommande år, som världen skall undergå en total ändring. Den stora och sista striden mellan det goda och onda skall då utkämpas, alla krig, alla tvister, alla sjukdomar utrotas, och ett nytt och bestående sakernas skick inträda.

Den närmaste framtiden blir således i tillfälle att förklara detta mysterium.

Lidk. n. Tids.

MR. JOHN BILL HEMMA

OCH BORTA.

Härmed följer Romanbihanget: "Genom Strid till Frid," pag. 49—56.

Nästa N:o utgifves Söndagen d. 21 September.

C. PETERSENS OFFICIN 1856.